www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Identification of Components of the Collaborative Management Model of a Classroom in 9th Grade in a Karaj District School

Seyedeh Batoul Molaei Ruzbehani [1*], Abbas Abbas pour [2]

[1] Pharmacy Management at The University of Tehran
[2] Faculty of Educational Sciences and Psychology, Allameh Tabataba'i University

Corresponding author: Seyedeh Batoul Molaei Ruzbehani, Ph.D. student of pharmacy management at the University of Tehran E-mail:molayi.sb@gmail.com

Article Info

Keywords: *Collaborative Management, Classroom, Educational Strategies*

Abstract

Introduction: The present study was conducted to identify the components of the participatory management model in the ninth-grade science classroom in a district of Karaj. Classroom participatory management is an important part of the education process and facilitates the teaching-learning system and facilitates the learning process. Studies in Iran show that classroom management has received less attention than other aspects of the classroom. The collaborative management model of the class was conducted in the science course in the first secondary school of the city of Karaj, Iran.
Methods: Components extraction was done by a qualitative content analysis, and the statistical population consisted of all teachers of science (135 teachers) and all students (2865 students) employed in the 9th grade of primary school in the district of Alborz province in the academic year 2017. Using a random sampling method, 15 subjects of the teachers and 8 classrooms in four high schools (164 students) were selected.
Results: The results of the research indicated that there was a positive and significant ($p<0/05$) relationship between participatory management and the components of analysis, content, students, teachers, educational strategies, teaching methods, evaluation, school environment and classroom conditions.
Conclusion: Assessment and measurement of research has appropriate (internal) validity and is acceptable, and the result of the research while confirming the main hypothesis, has been shown that collaborative management increases the focus on homework and reduces teacher dependence, provides good opportunities for reading and thinking skills by observing the behavior of others, and builds strong relationships between students and enhances listening skills.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-15]

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۳، شماره ۲، ۱۳۹۹
صفحات: ۹۷-۱۰۳

شناسایی مولفه های الگوی مدیریت مشارکتی درکلاس درس علوم پایه نهم مدارس ناحیه یک شهرکرج

سیده بتول مولایی روزبهانی*[۱]، دکترعباس عباس پور [۲]

[۱] *مدیریت آموزشی پردیس ارس دانشگاه تهران، تهران، ایران*
[۲] *دانشکده علوم تربیتی وروانشناسی دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران*

نویسنده مسوول سیده بتول مولایی روزبهانی، مدیریت آموزشی پردیس ارس دانشگاه تهران، تهران، ایران، ایمیل: molayi.sb@gmail.com

چکیده

مقدمه: مطالعه حاضر در ارتباط با شناسایی مولفه های الگوی مدیریت مشارکتی درکلاس درس علوم پایه نهم مدارس ناحیه یک شهرکرج انجام شده است . مدیریت مشارکتی درکلاس درس بخش مهمی از فرایند تعلیم و تربیت را تشکیل داده و بر نظام یاددهی–یادگیری سایه افکنده و روند آموختن را تسهیل می‌کند. پژوهش‌های انجام شده در ایران نشان می‌دهد که مدیریت مشارکتی در کلاس درس نسبت به سایر جنبه‌های کلاس کمتر مورد توجه قرار گرفته است. هدف اصلی از انجام این پژوهش ترکیبی اکتشافی عبارتست از: شناسایی مولفه های الگوی مدیریت مشارکتی درکلاس درس علوم در پایه نهم مدارس ناحیه یک شهرکرج.

روش‌ها: استخراج مولفه ها از روش تحلیل محتوا کیفی با جامعه آماری متشکل از کلیهٔ معلمان علوم (۱۳۵ نفر) و دانش آموزان (۲۸۶۵ نفر) شاغل به کار و تحصیل در پایه نهم مدارس ناحیه یک شهرکرج در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۶ بوده که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ۸ کلاس درس در چهار دبیرستان به تعداد ۱۶۴ نفر ازدانش آموزان و تعداد ۱۵ نفر از معلمان انتخاب شده است.

یافته‌ها: یافته های پژوهش حکایت از وجود رابطه مثبت و معنی دار ($p<0/05$) بین مدیریت مشارکتی و مولفه های تحلیل، محتوا، دانش آموزان، معلمان، راهبردهای آموزشی، روش های تدریس، ارزشیابی و محیط مدرسه و شرایط کلاس درس دارد.

نتیجه‌گیری: سنجش واندازه گیری پژوهش از اعتبار (درونی) مناسب وقابل قبولی برخوردار بوده ، و،نتیجه پژوهش ضمن تایید فرضیه اصلی ،نشان داد که مدیریت مشارکتی میزان تمرکز روی تکالیف را افزایش ووابستگی به معلم را کاهش داده وفرصتهای مناسبی را برای کسب مهارتهای خواندن وتفکر از طریق مشاهده رفتار دیگران را فراهم نموده و ارتباط قوی بین دانش آموزان ایجاد ومهارت گوش دادن را درآنان تقویت می نماید.

واژگان کلیدی: مدیریت مشارکتی، کلاس درس، راهبردهای آموزشی

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-15]

مقدمه

آموزش و پرورش، زیربنای توسعه اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی هر جامعه است. بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت و جوامع پیشرفته نشان می دهد که همه این کشورها ، آموزش و پرورش توانمند داشته اند. در هر نظام آموزشی، عوامل بسیاری با یکدیگر درتعامل هستند تا یادگیری و پیشرفت تحصیلی برای دانش آموزان حاصل گردد. امروزه روشهای نوینی در تدریس برمبنای نظریه ها وپژوهش های تربیتی ارائه شده تا به کمک آنها معلم بتواندابن فرآیند را هرچه بهتر به سوی کسب راهبردها واهداف آموزشی سوق دهد. اما موفقیت وکارایی این روش ها مستلزم فراهم بودن شرایط مناسب کلاس است. یعنی فراهم بودن حدمطلوبی ازآرامش، پذیرش و همراهی دانش آموزان با معلم. [۱]

کلاس درس به عنوان کوچک ترین خرده نظام آموزشی به تبع تحولات و تغییرات اجتماعی و آموزشی در حال تغییر بوده و از میان عناصر کلاس درس، نقش معلم و سبک مدیریتی او در تحقق اهداف آموزشی و تربیت دانش آموزانی متناسب با جهان امروز بسیار مهم است. [۲]

اهمیت کاربردی بررسی مدیریت مشارکتی کلاس درس را می‌توان در شناسایی سبکهای مدیریتی معلمان، نحوه سازماندهی کلاس درس، جوّ یادگیری، میزان مهارت معلمان در ارائه تدریس، ارزشیابی و شناسایی الگوها و مبانی انگیزشی دانش‌آموزان نسبت به انجام تکالیف درسی دانست.[۳]. درمیان ۲۲۸ متغیر تاثیرگذار برروی پیشرفت تحصیلی فراگیران، مدیریت مشارکتی درکلاس درس مستقیم ترین نقش را ایفا می‌کند. از دهه ۲۰۰۰ به بعد توجه زیادی ازجانب متخصصان آموزشی به نقش مهم مدیریت مشارکتی درکلاس درس صورت گرفته است . [۲]. از دیدگاه صاحب نظران، مدیریت کلاس درس شامل مدیریت زمان ، مکان ، فعالیت‌ها ، مواد و وسایل ، تعاملات اجتماعی و رفتار مشارکتی یادگیرندگان می‌باشد.[۴]. هدف اصلی ازانجام این پژوهش ترکیبی اکتشافی عبارتست از:شناسایی مولفه های الگوی مدیریت مشارکتی در کلاس درس علوم پایه نهم مدارس ناحیه یک شهرکرج با بهره گیری از نظرات صاحب نظران ، متخصصان ومعلمان درس علوم و مدیریت کلاس درس و اساتید دانشگاهی و صاحب نظردرمدیریت مشارکتی وکلاس درس درنحوه مصاحبه وتنظیم پرسشنامه می باشد. سوال اصلی : الگوی مدیریت مشارکتی در کلاس درس علوم پایه نهم مدارس ناحیه یک شهرکرج دارای چه مولفه های بوده و تاچه میزان از اعتبار(درونی) لازم برخوردار است؟ درمطالعه ای که توسط کرامتی وهمکارانش درسال ۱۳۹۲ باعنوان تاثیریادگیری مشارکتی روی موفقیت تحصیلی واضطراب دردرس ریاضی انجام پذیرفت نتیجه گرفتندکه تکنیک های یادگیری مشارکتی تاثیرقابل توجهی برموفقیت تحصیلی دانش آموزان دردرس ریاضی داشته وموجب کاهش اضطراب آنان شده است.[۵]. درتحقیقاتی که سی ژانگ، لیو، چن، وانگ، ژانگ در سال ۲۰۱۶ درخصوص الگوهای رفتاری و همکاری ومشارکت آنلاین معلمان و دانش آموزان در مدارس ابتدایی که براساس تجزیه و تحلیل ویژگی های ساختاری در مدل تحلیلی سه بعدی انجام دادند. پیشنهاد نمودن توجه به ارتباط شبکه های مدیریت مشارکتی بین معلمان دراداره کلاس و دانش آموزان نیاز به تقویت بیشتری دارد.[۶]. درتحقیقات که توسط سوتاکیس و همکارانش در سال ۲۰۱۶ درخصوص یادگیری با طراحی پرسشنامه مخصوص طراحی که در آن با به تصویر کشیدن نقطه نظرات و دیدگاه های معلمان درمورد جامعه یادگیری مشارکتی و تحریک مشارکت اعضای محیطی و ایجاد یک حس اجتماعی برای اعضای جهت حمایت از یکدیگر پرداختند. به نتایجی از قبیل مدیریت دانش ،تجربه ، احساس موظف بودن به پاسخ گویی که سهم بسزایی در توسعه تعاملی بین شبکه مدیریت کلاس و مشارکت داشت دست یافتند.[۷].

روش ها

در این پژوهش از روش ترکیبی که روشی است که هر دو پژوهش کیفی و کمی را با هم ترکیب یا مرتبط می سازد استفاده شده است . این روش مستلزم مفروضه های فلسفی، استفاده از رویکردهای کیفی و کمی و ترکیب این دو رویکرد در یک مطالعه است. بنابراین، روش پژوهش ترکیبی چیزی بیش از گردآوری و تحلیل هر دو نوع داده می باشد. این مطالعه مستلزم استفاده همزمان از هر دو نوع رویکرد بوده به طوری که نقطه قوت چنین مطالعه ای به تنهایی بیش از پژوهش کمی یا کیفی است .[۸]. با توجه به این که پژوهشگر در بررسی پیشینه پژوهش به الگوی مفهومی خاصی در مورد طراحی آموزش مدیریت مشارکتی درکلاس درس با مشکلی روبرو نشده بنابراین تصمیم گرفت که با یک تحقیق کیفی و اکتشافی، خود به استخراج مولفه های مهم در طراحی موثر در برنامه های آموزشی مدیریت مشارکتی درکلاس درس دست پیدا کند. روایی و پایایی ابزارهای جمع آوری اطلاعات پژوهش و مصاحبه ها : با توجه به ترکیبی بودن موضوع، در بخش کیفی مصاحبه با افراد صاحب نظر و مراجعه به منابع علمی، اطلاعات اولیه جمع آوری و تحلیل عمیق و دقیق از نوع روش کد گذاری باز و محوری بر روی آنها انجام گرفت و به این وسیله مولفه ها و عناصر الگوی آموزشی استخراج گردید. و در نهایت مولفه های مورد نظر تعیین شد. بعد از تعیین الگو و اعتبار یابی درونی آن با استفاد از نظر متخصصان که از طریق پیمایش صورت گرفت، مولفه های تعیین شده به برنامه آموزشی تبدیل و سپس به صورت آزمایشی بر روی دانش آموزان پایه نهم در دو گروه آزمایش و کنترل اجرا شد و اعتبار یابی بیرونی الگو انجام گرفت. جامعه آماری متشکل از کلیهٔ معلمان علوم (۱۳۵ نفر) و دانش آموزان (۲۸۶۵ نفر) شاغل به کار و تحصیل در پایه

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-15]

نهم مدارس ناحیه یک شهرکرج در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۶ بوده که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ۸ کلاس درس در چهار مدرسه به تعداد ۱۶۴ نفر از دانش آموزان و ۱۵ نفر از معلمان به عنوان جامعه آماری انتخاب گردیدند.

ابزار جمع آوری داده ها از دو پرسشنامه محقق ساخته ،پرسشنامه شماره یک سبک های مشارکتی مدیریت کلاس درس به همراه فرم مصاحبه ساختاریافته (مخصوص معلمان متخصص درس علوم) وپرسشنامه شماره ۲ فرم مشاهده کلاس درس است. پرسشنامه شماره یک دارای ۴بعد و ۲۸ سوال بشرح ذیل می باشد:

۱- بعد نگرشی: پرسشنامه شش سوالی محقق ساخته،آموزش(دو سوال) ، پژوهش(دو سوال) ، برنامه ریزی درسی(دو سوال)

۲- بعد فرهنگ مشارکتی : برای اندازه‌گیری دوازده سوالی ازپرسشنامه فرهنگ سازمانی دنیسون (۲۰۰۰)که شامل توانمندسازی(سه سوال) ،جهت گیری تیمی(سه سوال) ،توسعه قابلیت ها(دوسوال) ، آگاه سازی تیمی(سه سوال)

۳- بعد ساختار سازمانی : :برای سنجش این بعد از پرسشنامه هشت سوالی ساختار سازمانی بوکاریا (۲۰۰۶) که شامل رسمیت(دو سوال) ، سلسه مراتب اختیار(دو سوال) ،تمرکز(دوسوال) ، فرهنگ سازمانی (دوسوال)

۴- بعد مشارکت سازمانی : برای سنجش این بعد از پرسشنامه هشت سوالی لینز که شامل تصمیم‌گیری(دوسوال)، نظارت و کنترل (دوسوال)، هدفگذاری (دوسوال)، تغییر و تحول (دوسوال) پرسشنامه بر اساس مقیاس ۵ گزینه ای لیکرت تدوین ونحوه نمره دادن آن از ۱(کاملا مخالفم)تا ۵ (کاملا موافقم) شده است.

۵- برای تعیین روایی پرسشنامه از روش روایی ظاهر و روایی محتوا استفاده گردید . و برای تعیین پایایی، از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده است.

برای تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه هم زمان بااستفاده از نرم افزار spss استفاده میشود..

انجام مصاحبه یکی از ارکان اصلی در روش تحقیق آمیخته اکتشافی محسوب می‌شود. در تحقیق حاضر، جهت شناسایی جنبه‌ها و مولفه‌های بنیادی مدیریت مشارکتی از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با استفاده از نظرات خبرگان موضوع استفاده می‌شود. دلیل استفاده از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته این است که علاوه بر آنکه امکان تبادل نظرات و تفکر وجود دارد، می‌توان بحث و موضوع مصاحبه را در جهت دستیابی به اهداف پژوهش هدایت نمود. برای پاسخ دادن به این سوال از روش تحلیل محتوای کیفی با رویکرد استقرایی استفاده گردید. ابتدا کتاب ها و مقاله هایی که در زمینه مدیریت مشارکتی وکلاس درس وجودداشتند بر اساس نمونه گیری هدفمند انتخاب شده و مورد تحلیل قرار گرفتند. بر اساس مطالعات اولیه و آشنایی با مفاهیم و نظریه های اساسی در زمینه مدیریت مشارکتی سوال های مصاحبه طراحی و در ادامه با استادان، معلمان و افرادصاحب نظر و آشنا به موضوع مدیریت مشارکتی وکلاس درس ، مصاحبه های عمیق و ساختاریافته به عمل آمد و سپس مصاحبه های انجام گرفته تبدیل به متن شده و بر روی آن ها نیز تحلیل محتوا صورت گرفت.

جدول شماره ۱- نمونه ای از واحدهای معنایی و کدهای مربوط به آن ها

ردیف	واحدهای معنایی	کد
۱	برای طراحی مدیریت مشارکتی درکلاس درس باید دانش آموز و محیط پیرامون او را بشناسیم	دانش آموز و تحلیل ویژگی های وی
۲	مدیریت مشارکتی درکلاس درس زمانی می توانند بیشترین کارایی را داشته باشند که مدرسه شرایط مناسبی داشته باشد.	محیط مدرسه و شرایط کلاس درس
۳	آموزش باید به گونه ای باشد که دانش آموزان از طریق فعالیت به کسب مهارت بپردازند	روش های تدریس
۴	دانش آموزان اطلاعاتی در مورد مدیریت مشارکتی دارند ولی این اطلاعات کافی نبوده و باید به آنان درزمینه فوق اطلاعات جامع تری داده شود	محتوا و جامعیت محتوا

بر اساس شباهت و اشتراک کدها با یکدیگر جمع بندی انجام و در نهایت ۸ مولفه اصلی و ۲۸ زیر مولفه فرعی از داده های کیفی استخراج گردید. در جدول شماره ۲ مولفه ها و زیر مولفه های مربوط به آن ها جمع آوری شده است. علاوه بر استخراج مولفه ها، راهبردهای اجرایی مربوط به هر کدام از این مولفه ها هم از تحلیل محتوا استنباط شده و برای به کارگیری هر کدام از این مولفه ها در عرصه عمل و اجرای بهتر برنامه آموزش روش های مدیریت مشارکتی بر اساس الگو، به کارگیری راهبردهای هر کدام از مولفه ها ضرورت دارد.

یافته ها

یافته های اولیه پژوهش نشان می دهد هر کدام از این مولفه ها و زیر مولفه های مربوط به آن ها به همراه عبارت هایی از تحلیل محتوای کیفی بوده که منتج به نتایج ذیل می شود:

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-15]

مولفه اول، تحلیل: *دراین مولفه که بازیر مولفه های مانند تحلیل یادگیرنده ، زمینیه یادگیری و تعیین تکلیف یادگیری سنجیده شده وبه* شناخت یادگیرنده که اطلاعات لازم رادراختیارطراح ودیگر مجریان آموزش قرار داده و با مستند کردن نیازهای آموزشی و تشخیص نیازها(اطلاعات یا مهارت ها و نگرش های مورد نیاز دانش آموزان) منجر به ارائه محتوای مناسب برای برآوردن این نیازها می گردد.

مولفه دوم، محتوا : *که با زیر مولفه های مانند علاقه مندی یادگیرنده، کاربردی بودن ، به روز بودن، فعالیت محور بودن و جامع بودن محتوا سنجیده شده و* در آن علاقه یادگیرنده به محتوا از مهمترین مواردی است که باعث تسهیل یادگیری شده و یادگیرنده آگاهانه برای تسلط یافتن بر آن تمام تلاش خود را به کار گرفته و با کاربردی کردن آن بر مهارت های خود افزوده و با استفاده از آخرین دستاوردهای علمی و پژوهشی درعصر فناوری اطلاعات وارتباطات و با به روز کردن و جلب علاقه و ایجاد انگیزه در فعالیت های یادگیرنده به طوری که محتوا جامعیت داشته و همه حیطه های یادگیری را در بر گیرد اقدام می نماید.

مولفه سوم: دانش آموز: *که با زیر مولفه های مانند دانش و اطلاعات یادگیرنده، پیشینه فرهنگی و اجتماعی، تعامل با دیگران سنجیده شده وبه این موضوع که*نوع دانش واطلاعات فعلی یادگیرندگان بر یادگیری بعدی آنان اثر گذار بوده وپیشینه اجتماعی وفرهنگی دانش آموزان توجه شده تا مغایرتی با فرهنگ و اجتماعی که دانش آموز در آن رشدیافته نداشته ودرک بهتر یادگیرنده از محتوا، تقویت مهارت های اجتماعی،اعتماد به نفس پیدا کردن برای تعامل با دیگران و افزایش حس حضور در اجتماع می شود.

مولفه چهارم، معلمان : *که با زیر مولفه های مانند دانش و اطلاعات یادگیرنده، پیشینه فرهنگی و اجتماعی، تعامل با دیگران سنجیده شده وبه این موضوع که*نوع دانش واطلاعات فعلی یادگیرندگان بر یادگیری بعدی آنان اثر گذار بوده وپیشینه اجتماعی وفرهنگی دانش آموزان توجه شده تا مغایرتی با فرهنگ و اجتماعی که دانش آموز در آن رشدیافته نداشته ودرک بهتر یادگیرنده از محتوا، تقویت مهارت های اجتماعی،اعتماد به نفس پیدا کردن برای تعامل با دیگران و افزایش حس حضور در اجتماع می شود.

مولفه پنجم: راهبردهای آموزشی : *که بازیر مولفه های مانند رویکردهای فعال، تعاملی ویادگیری تجربی سنجیده شده و در آن با استفاده از* روش های آموزشی با رویکرد فعال و روش های تدریس تعاملی و روش های یادگیری تجربی تعیین شده است .

مولفه ششم، روش های تدریس: *که با زیر مولفه های مانند تدریس همسالان ، فعالیت و تقویت مهارت های اجتماعی و تفکریادگیرنده سنجیده شده و* روش تدریس همسالان باعث تثبیت یادگیری دانش آموزان وملاک انتخاب روش های تدریس امکان فعالیت دانش آموز درجریان یادگیری وآموزش مهارت های زندگی در جهت شکل .

مولفه هفتم، ارزشیابی: *که بازیر مولفه های مانند ارزشیابی وارزشیابی مبتنی بر فعالیت سنجیده شده که* نحوه نگرش به ارزشیابی در فعالیت های آموزشی می باشد.

مولفه هشتم، محیط مدرسه و شرایط کلاس درس : *که با زیر مولفه های مانندارتباط سالم اعضای مدرسه،حس تعلق خاطر سنجیده شده ودرآن* مدرسه به عنوان محیطی که دانش آموزان را در سنین حساس تحت پوشش قرار می دهند، یک مکان استراتژیک برای بهبود مهارت های سلامتی،ایجاد احساس خوب و به وجود آورنده عادات صحیح در دانش آموزان می باشد.

در نهایت ۸ مولفه و ۲۸ زیر مولفه از داده های کیفی استخراج و استنباط شده که به ترتیب جدول شماره ۲ و بشرح زیر عبارتند:

جدول شماره۲-مولفه ها و زیرمولفه های الگوی طراحی مدیریت مشارکتی درکلاس درس

ردیف	مولفه ها	زیر مولفه ها
۱	تحلیل	یادگیرندگان – زمینه آموزشی – وظایف آموزشی
۲	محتوا	علاقه مندی یادگیرنده به محتوا، کاربردی بودن محتوا به روز بودن محتوا، فعال بودن یادگیرنده در محتوا، جامع بودن
۳	دانش آموز	دانش و اطلاعات پیشین، پیشینه فرهنگی و اجتماعی، مشارکت فعال در جریان یادگیری
۴	معلمان	برنامه ریزی، سازماندهی و کنترل، تسهیل گری، مهارت و نگرش، الگو بودن، برخورداری از آموزش های لازم
۵	راهبردهای آموزشی	رویکرد تجربی، رویکرد فعال، رویکرد تعاملی
۶	روش های تدریس	تدریس همسالان، فعالیت دانش آموز، تقویت مهارت های اجتماعی و تفکر
۷	ارزشیابی	ارزشیابی همسالان، ارزشیابی مبتنی بر فعالیت، زمینه های واقعی برای انتقال یادگیری
۸	محیط مدرسه و شرایط کلاس درس	ارتباط سالم اعضای مدرسه، احساس تعلق خاطر به مدرسه

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-15]

بحث

نتایج مطالعات مبین این موضوع بود که مدیریت مشارکتی کلاس درس، یک سازه چند وجهی است که شامل سه بعد گسترده شخصیت، آموزش و نظم و انضباط در مدیریت مشارکتی می‌باشد. در مجموع پژوهشها تاثیر مدیریت مشارکتی برعوامل کلاس درس و ویژگی‌های مربوط به معلمان از جمله بعد فرهنگ مشارکت ،بعد ساختارسازمانی ،بعد نگرشی وکارکردی وبعد مشارکت سازمانی سطح تحصیلات، تجربه کاری، نوع شخصیت، آموزش‌های ویژه و اندازه کلاس را بر سبک و الگوی رفتار مدیریتی معلمان حائز بوده است .مساله اساسی برای معلم اداره کلاس است و تاکید والدین و دانش‌آموزان بر نظم و انضباط به مثابه عامل اصلی در یادگیری کودکان، اهمیت مدیریت کلاس را دو چندان کرده است. مطالعات نشان می‌دهند که باورهای شخصی معلمان، انتخاب آنان در مورد رویکرد مدیریت کلاس درس را تحت تاثیر قرار می‌دهد..(۹). گرچه کارایی معلم براساس نگرش، نیات و شخصیت از یک سو و همه جانبه بودن او براساس مهارت در توانمندسازی دانش‌آموزان از سوی دیگر سنگ بنای مدیریت‌کلاس درس است، اما معلم به‌مهارت‌ها و فنونی سازمان دهنده نیاز دارد تا شرایط بهینه‌ای را برای تحقق یادگیری خلق کند.مدیریت کار آمد معلمان و ایجاد شرایط لازم برای تسهیل در امر یادگیری در کلاس که مطابق نیاز ها و ویژگی های فراگیران باشد، لازمه ی جامعه ی امروزی و راه گشای بسیاری از مشکلات دانش آموزان می باشد . اینکه در فضای آموزش فعلی به جای اینکه به دانش آموزان توصیه ی نظم و انضباط شود، باید به معلمان یادآوری گردد که در اداره ی کلاسشان از روش های مدیریتی نوین استفاده نمایند . و معلمان با توانمندی مدیریتی خود می توانند پایگاه و منزلت واقعی خود را حفظ کنند . (۱۰). مطالعات مشابه ای توسط محققان در این خصوص انجام پذیرفته که تقریبا همگی به نتایج مشابه ای دست یافته اند از آن جمله مطالعات ده هفته ای واسیمن وهمکارانش (۲۰۱۶) بر روی دانش آموزان پایه پنجم که با استفاده از روش یادگیری مشارکتی نشان دادند که دانش آموزان گروه های یادگیری مشارکتی در مقایسه با دانش آموزان گروه های سنتی با افزایش در احساس توانایی های ورزشی، تعاملات خانوادگی و تعاملات اجتماعی با عث بهبودی در خودپنداره فردی می‌گردد .(۱۱). و یا وولفولک وهمکاران (۲۰۱۵) با استفاده از یادگیری مشارکتی در کلاس ریاضی ، نتیجه گرفت که یادگیری مشارکتی در تمام موارد توانسته است اعتمادبه نفس دانش‌آموزان را افزایش دهد.(۱۲). وهم چنین تال سی (۲۰۱۸) در تحقیقات خود در مورد نقش یادگیری مشارکتی در دانش آموزان راهنمایی در درس علوم انجام نتیجه گرفتند که یادگیری مشارکتی بیشترین تأثیر را بر افزایش انگیزه و پیشرفت دانش‌آموزان دارد (۱۳).

نتیجه گیری

به منظور استخراج مولفه‌ها از روش تحلیل محتوا کیفی واز نوع قیاسی استفاده شده در این نوع تحلیل پژوهشگر با ارائه مقایسه تعریف های از پیش تعیین شده و متن های مورد تحلیل، به داوری درباره وجود یا عدم وجود مصادیق آن تعریف درمتن های موردنظرپرداخته و پس از سنجش واندازه گیری های لازم نتیجه پژوهش نشان داد که مدیریت مشارکتی میزان تمرکز روی تکالیف را افزایش ووابستگی به معلم را کاهش داده وفرصتهای مناسبی را برای کسب مهارتهای خواندن وتفکر از طریق مشاهده رفتار دیگران را فراهم نموده و ارتباط قوی بین دانش آموزان ایجاد ومهارت گوش دادن را درآنان تقویت می نماید. الگوی ارائه شده دراین پژوهش در راستای فراهم کردن چهارچوبی برای تدوین برنامه های آموزش مدیریت مشارکتی درکلاس درس علوم بوده تادرکنار برنامه های علمی متعددی که بااستفاده از نظریه های مختلف روانشناختی، جامعه شناختی، و دیگر علوم در مدیریت مشارکتی درکلاس درس علوم مورد استفاده قرار گرفت. برای پاسخ دادن به سوال این تحقیق از روش تحلیل محتوای کیفی با رویکرد استقرایی استفاده شده و کتاب ها ،مقاله هایی در زمینه های آموزش روش های مدیریت مشارکتی در مدارس بر اساس نمونه گیری هدفمند انتخاب و مورد تجزیه وتحلیل قرار گرفتند. از این طریق زمینه ای برای طراحی سوال های مصاحبه از متخصصان (اساتید دانشگاهی و صاحب نظردرمدیریت مشارکتی وکلاس درس و صاحب نظران و معلمان درس علوم و مدیریت کلاس درس) فراهم گردید ودر ادامه برای رسیدن به مولفه های الگوی طراحی شده مورد نظر مصاحبه های عمیق و ساختار یافته انجام شد. پس از سنجش واندازه گیری اعتبار (درونی)که ازاعتبار مناسب وقابل قبولی برخوردار بوده،مصاحبه ها تبدیل به متن شده و درادامه تحلیل محتوا گردیدند. بعد از استخراج کدها مرتبط،با استفاده از مقایسه مستمروبه شیوه استقرایی،کدهای استخراج شده از تحلیل محتوای متون و مصاحبه ها، خلاصه سازی و طبقه بندی شدند. پیشنهادها : محیط مدرسه به گونه ای طراحی شودکه حس تعلق خاطر دانش آموزان به مدرسه و کلاس درس افزایش یابد. ازطریق طراحی تمرین و فعالیت های مناسب،بستر مناسبی برای انتقال یادگیری به زندگی واقعی دانش آموزان فراهم شود.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-15]

ملاحظات اخلاقی

دراین پژوهش رضایت آگاهانه مشارکت کنندگان ،رعایت اخلاق در استفاده ازپرسشنامه وحقوق انسانی مشارکت کنندگان درتمامی مراحل پژوهش موردتاکید واحترام بوده وکد مصوبه درقالب پژوهشی (رساله)۶۶۱۷۰۲۹ مورخ ۱۳۹۶/۹/۴ می باشد.

تضاد منافع

بین نویسندگان ومجله راهبری آموزش درعلوم پزشکی هیچگونه تعارض منافعی وجودنداشته وکلیه هزینه های پژوهش ازاعتبارات شخصی نویسندگان تامین شده است.

سپاسگزارم

از کلیه عزیزانی که مشارکت در نهایی شدن این مقاله داشتند ازجمله جناب اقایان دکتر محمدصادق ضیایی ودکتر حسن اسد زاده دهرائی کمال تشکر وقدردانی را داریم .

سهم هرنویسنده

قسمت جمع آوری اطلاعات ،نگارش ،تدوین مقاله وتحلیل آماری با راهنمای های نویسنده دوم توسط نویسنده اول انجام شده است.

References

1. Ratzburg, S. A. Classroom management and students' perceptions of classroom climate. Walden University.2010;71(11): 67-73
2. Borer, R. Classroom management and its relationship to pupil control ideology, ERIC Identifier. 2014;14(1):256
3. Kadivar, P. Psychology of Learning. Tehran: the side. 2014;6(9):58-66.
4. Konti.F. Theachers and students perceptions towards teachers' classroom management applications in primary schools, Procedia-social and behavioral science. 2015;8(2):99-104.
5. Karamaty et al. A study on the effect of collaborative learning on academic achievement and anxiety test of the science course. 2014
6. Lin, X. F., Hu, X. Y., Hu, Q. T., & Liu, Z. C. A social network analysis of teaching andresearch collaboration in a teachers' virtual learning community. British Journal of EducationalTechnology.2016
7. Tsiotakis, P., & Jimoyiannis, A. Critical factors towards analyzing teachers' presence inon-line learning communities. Internet and Higher Education.2016
8. Najafi, H. Research Methods in Educational and Psychology Studies, Tehran, Ahsan, Third Edition. 2017;6(2):61-66
9. Bahrami M HM, Zandi Z, Erami E, Miri Kh. Student's Attitude about Cheating and its Confronting Strategies. Educ Strategy Med Sci. 2015;8(2):99-104
10. Rasoli Y. Relation between classroom management style and teaching method with students' creativity and academic achievement. Survey Methodology. 2015;6(3):122-29.
11. Wiseman, D. G., & Hunt, G. H. Best practice in motivation and management in the classroom. Charles C Thomas Publisher. 2016;14(3): 45-54.
12. Woolfolk A, Hoy W. 'Prospective teachers' sense of efficacy and beliefs about control'. Journal of Educational Psychology. 2015;16(8):179-83.
13. Tal,C. Case studies to deepen understanding and enhace classroom management skills inpreschool teacher training,Early childhood Edue Journal. 2018; 5(3):144-9..

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-15]